

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

Factors Effective Happiness at Work of Teachers in Schools Under Loei Primary

Educational Service Area Office 3

กীরติกร สุภาพรหม

จักรกฤษณ์ โปตาพล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Keeratikorn Supaphom

Chakgrit Podapol

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus

Email: keeratikorn.su@gmail.com

วันที่รับบทความ: 16 ตุลาคม 2566; วันที่แก้ไขบทความ 6 พฤศจิกายน 2566; วันที่ตอบรับบทความ: 8 พฤศจิกายน 2566

Received: October 16, 2023; Revised: November 6, 2023; Accepted: November 8, 2023

บทคัดย่อ

ความสุขในการปฏิบัติงานของครูผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนในการทำงานขององค์กร เพื่อเกิดแรงกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพขององค์กร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครู 2) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู 4) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู 5) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู ตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 จำนวน 207 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและสถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Enter เพื่อคัดเลือกตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติแล้วจึงนำตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติไปสร้างสมการพยากรณ์โดยใช้วิธี Stepwise

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสุขในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับ สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 3 อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติระดับ .01 ได้แก่ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ (X2) ปัจจัยด้านลักษณะงาน (X1) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (X3) 5) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y} = 1.563 + 0.305(x_2) + 0.173(x_1) + 0.164(x_3)$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z} = 0.388(x_2) + 0.211(x_1) + 0.210(x_3)$

คำสำคัญ: ความสุขในการปฏิบัติงานของครู; ระดับความสุข; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย

Abstract

To be happy in the work of teachers, administrators must provide support in the work of the organization. To stimulate good interaction between co-workers These things contribute to the efficient functioning of the organization. This research aimed: 1) to investigate the happiness level at work of teachers, 2) to describe the factors affecting the happiness at work of teachers, 3) to explore the relationship between the happiness and the factors affecting the happiness at work of teachers, 4) to find out the factors affecting the happiness at work of teachers, 5) to construct the predictive equation of the factors affecting the happiness at work of teachers. The research samples comprised of 207 teachers under Loei Primary Educational Service Area Office 3. The research instrument used for data collection was a rating scale questionnaire which earned data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and multiple regression analysis. The enter method was used for the selection the statistically significant variables and then constructed the variables for predictive education by the stepwise method.

The results of the study revealed as follows: 1) The overall aspect of teacher's happiness at work was distinctly found at a high level. 2) The highest mean of the factors affecting the teacher's happiness was distinctly found at a high level. 3) The teachers' work happiness was positively correlated with the factors affecting the teachers' work happiness at a positive relationship with a high level at the .01 level of significance. 4) The factors affecting work happiness of teachers under Loei Primary Educational Service Area Office 3 with the statistical significance at .01 level were the relationship at Social Relationship (X2), Core Job Dimension (X1), and Working Environment (X3) respectively. 5) The results of the stepwise multiple regression analysis can be written as an equation as follows:

Equation in raw score. $\hat{Y} = 1.563 + 0.305(x_2) + 0.173(x_1) + 0.164(x_3)$.

The forecast of the variance. $\hat{Z} = 0.388(x_2) + 0.211(x_1) + 0.210(x_3)$.

Keywords: Happiness at work of teachers; Happiness level; Loei Primary Educational Service Area

บทนำ

จากสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ ที่จะส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมและสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศให้เข้มแข็ง ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมั่นคง ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งหลักการสำคัญประการหนึ่งของแผนฉบับนี้คือ การยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุขโดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

องค์กรต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร มุ่งส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุขสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม เกิดความรู้สึที่ดีว่าตนมีคุณค่า องค์กรได้นำแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาวะใน สถานประกอบการ “Happy Workplace” หรือองค์กรสุขภาวะมาใช้ในการดำเนินงาน โดยแนวคิดองค์กรสุขภาวะ คือ กระบวนการพัฒนาคนในองค์กรอย่างมีเป้าหมาย และยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร ซึ่งเรียกว่ากระบวนการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในองค์กร โดยการปรับทัศนคติเปลี่ยนมุมมองคนในองค์กรให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ในการอยู่ร่วมกัน และการพัฒนาองค์กรให้มีความสุขจากการทำงาน เพื่อให้องค์กรมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและนำพาองค์กรไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยองค์กรจะต้องใส่ใจและส่งเสริมให้บุคลากรรู้สึกทำงานได้อย่างมีความสุข ด้วยเหตุนี้องค์กรที่ต้องการให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน มีความรักในงานที่ทำมีความรักในองค์กรที่ทำอยู่ จึงได้พยายามส่งเสริมและพัฒนาในด้านต่างๆ ให้กับบุคลากรอันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นรวมทั้งสังคมรอบข้างด้วย (สุมาลีดวงกลาง, 2560) ซึ่งความสุขเป็นพลังงานบวกอย่างหนึ่งที่ทำให้ชีวิตสนุกสนาน มีสีสันและรู้สึกได้ถึงการถูกเติมเต็มในชีวิต ในมิติของการทำงานก็เช่นเดียวกัน คนที่ทำงานอย่างมีความสุขก็อยากจะมาทำงานทุกวันและรู้สึกได้ถึงคุณค่าของงานที่ทำนั้น ท้ายที่สุดผลสัมฤทธิ์ของงานก็มีประสิทธิภาพตามไปด้วยความสุข ภายใต้การมีผู้บังคับบัญชาที่มีธรรมาภิบาล มีเพื่อนร่วมงานที่เป็นกัลยาณมิตร ได้รับสวัสดิการที่เพียงพอ และมีสวัสดิภาพจากการทำงาน หากคนทำงานได้รับสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อยู่บ้างและต่อเนื่อง ก็จะทำงานอย่างมีความสุขงานมีประสิทธิภาพได้ (กอปรรลาภ อภัยภักดิ์, 2563)

ดังนั้นความสุขของคนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการกิจในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องของการทำงาน ความสุขเป็นสิ่งสำคัญหรือเป็นรากฐานของการดำรงชีวิต เป็นสิ่งที่ทุกคน

ต้องการในการดำเนินชีวิต การดำเนินชีวิตของมนุษย์ต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ คือ ความสุขในตนเอง ความสุขในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ความสุขในการเรียนและความสุขในการทำงาน (ก๋อ กนิษฐ์ คำมะลา, 2563:1) ประโยชน์ของความสุขในการทำงานจะเป็นแรงจูงใจให้บุคลากรเกิดความท้าทายที่จะดึงศักยภาพมาปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จ มีความภาคภูมิใจต่อผลงานของตนเอง ผลงานที่เกิดขึ้นออกมา อย่างมีคุณภาพ ผู้รับบริการได้รับการบริการที่ดีมีประสิทธิภาพ เมื่อบุคลากรมีความสุขในการทำงานส่งผลให้บุคลากรมีความเครียดในการทำงานลดลงหรือปราศจากความเครียดในการทำงานช่วยให้เกิดการสร้างสรีระร่างกายในการทำงานที่ดี รวมทั้งองค์กรนั้น ๆ ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (กษมา ช่วยยิ้ม, 2563:2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เป็นองค์กรที่มีหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมประเทศ และสังคมโลก ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่คาดหวัง ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู หากครูมีความสุขในการทำงานก็จะทำให้มีกำลังใจในการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เป็นผลทำให้ครูไม่มีความสุขในการปฏิบัติงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3, 2565) ซึ่งการทำงานอย่างมีความสุขนั้นเป็นสิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนนั้นปรารถนา หากได้ทำงานในที่ทำงานที่รู้สึกมีความสุขจะรู้สึกผูกพัน สนุกสนาน ความรู้สึกที่มาทำงานจะหมดไปกลายเป็นการร่วมสนุกกับกิจกรรมต่าง ๆ ปัจจุบันกระแสการสร้างการทำงานอย่างมีความสุขในประเทศไทยได้เริ่มแพร่หลายมากยิ่งขึ้น สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่บุคลากรรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการทำงาน ทำงานแล้วรู้สึกมีความสุขรู้สึกถึงความมั่นคงในงาน การเจริญเติบโตก้าวหน้ากระตือรือร้นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย สนุกกับงานมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงานและสภาพแวดล้อมที่ดี ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสุขในการทำงาน ลดความเครียดและความขัดแย้งภายในองค์กรซึ่งจะช่วยให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาระดับความสุขในการทำงานรวมถึงการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง ในการนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนกลยุทธ์เพื่อสร้างความสุขในการทำงานของครู อันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

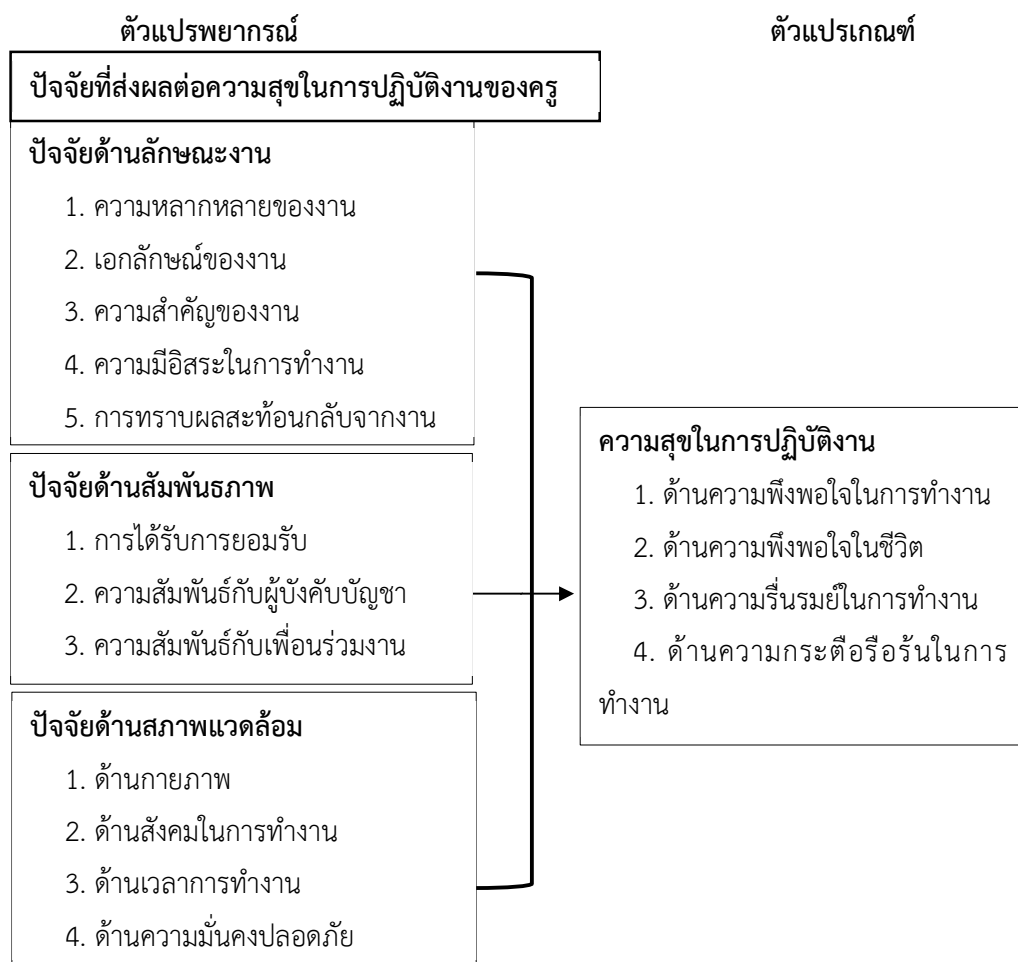
2. เพื่อศึกษาระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 3

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

5. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูใน โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จำนวน 446 คน ปีการศึกษา 2565 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จากประชากร 446 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 pp. 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 207 คน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เผื่อความคลาดเคลื่อนไว้ 0.5

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) สอบถามเกี่ยวกับ 1) เพศ 2) อายุ 3) ประสบการณ์ในการทำงาน และ 4) ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จำนวน 3 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านลักษณะงาน 2) ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จำนวน คือ 1) ด้านความพึงพอใจในการทำงาน 2) ด้านความพึงพอใจในชีวิต 3) ด้านความรื่นรมย์ในการทำงาน 4) ด้านความกระตือรือร้นในการทำงาน

ลักษณะแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert's Scale) (บุญชมศรีสะอาด, 2560)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยเขียนคำร้องและขอรับหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

3.2 การส่งและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทาง Google Forms และบางส่วนนำส่งด้วยตนเองไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ยังไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามครั้งที่ 2 และ 3 โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ส่งแบบสอบถามไปให้ใหม่ ติดตามสอบถามทางโทรศัพท์ และติดตามด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้ได้แบบสอบถามครบ 207 คน หรือจำนวน 100 %

3.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์และครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละชุด ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติแบบแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานและระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยใช้สถิติหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานกับระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยใช้สถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient)

4.4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 และสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ด้วยวิธี Enter เพื่อดูตัวแปรพยากรณ์ตัวใดที่ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และวิธี Stepwise โดยคัดเลือกตัวแปรจากข้อ 1) มาดำเนินการวิเคราะห์แล้วจึงนำตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไปสร้างสมการพยากรณ์ความสุขในการปฏิบัติงานของครู

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยภาพรวม 3 ปัจจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู (X)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ปัจจัยด้านลักษณะงาน (X_1)	4.13	0.43	มาก
2. ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ (X_2)	4.12	0.45	มาก
3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (X_3)	4.09	0.46	มาก
รวม	4.11	0.41	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.54)

เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านลักษณะงาน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.43) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.46)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยภาพรวมและด้าน

ความสุขในการปฏิบัติงานของครู (Y)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความพึงพอใจในการทำงาน (Y_1)	4.19	0.46	มาก
2. ด้านความพึงพอใจในชีวิต (Y_2)	4.21	0.42	มาก
3. ด้านความรื่นรมย์ในการทำงาน (Y_3)	4.20	0.48	มาก
4. ด้านความกระตือรือร้นในการทำงาน (Y_4)	4.21	0.52	มาก
รวม	4.20	0.36	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความพึงพอใจในชีวิต (Y_2) ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.48) และด้านความกระตือรือร้นในการทำงาน ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.52) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.46)

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

Correlations									
	X1	X2	X3	Y1	Y2	Y3	Y4	X	Y
X1	1								
X2	0.682**	1							
X3	0.778**	0.776**	1						
Y1	0.534**	0.574**		1					
Y2	0.508**	0.489**	0.500**	0.552**	1				
Y3	0.660**	0.640**	0.621**	0.481**	0.477**	1			
Y4	0.259**	0.411**	0.283**	0.228**	0.243**	0.618**	1		
X	0.889**	0.893**	0.949**	0.656**	0.545**	0.697**	0.344**	1	
Y	0.639**	0.695**	0.675**	0.731**	0.723**	0.858**	0.718**	0.733**	1

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู มีความสัมพันธ์ (X) กับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ในระดับระดับสูง ($r_{XY} = 0.733^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู (X) กับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน (Y) เป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู (X) มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ด้านความรื่นรมย์ในการทำงาน (Y_3) โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{XY3} = 0.697$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ด้านความพึงพอใจในการทำงาน (Y_1) โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{XY1} = 0.656$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ด้านความพึงพอใจในชีวิต (Y_2) โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{XY2} = 0.545$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในด้านความกระตือรือร้นในการทำงาน (Y_4) โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r_{XY4} = 0.344$) ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ (B) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยโดยวิธี Enter

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E. _B	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.563	0.172		9.070**	0.000
ปัจจัยด้านลักษณะงาน (X1)	0.173	0.063	0.211	2.743**	0.007
ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ (X2)	0.305	0.060	0.388	5.071**	0.000
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (X3)	0.164	0.069	0.210	2.361*	0.019
R = 0.739 R ² = 0.546 Adjusted R ² = 0.539 F = 81.414					

**p < .01, *p < .05

จากตารางที่ 4 พบว่า เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัว มาพยากรณ์ความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 3 ตัว ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ร้อยละ 54.60 ($R^2 = 0.546$) และเมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมดในรูปคะแนนมาตรฐาน พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ (X2) ปัจจัยด้านลักษณะงาน (X1) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (X3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ (B) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยโดยวิธี Enter พบว่า ตัวแปรที่เข้าสมการตัวแปรแรก คือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ (X2) ปัจจัยด้านลักษณะงาน (X1) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (X3) ตามลำดับ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ (B) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยโดยวิธี Stepwise

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E. _B	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.563	0.172		9.070**	0.000
ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ (X2)	0.305	0.060	0.388	5.071**	0.000
ปัจจัยด้านลักษณะงาน (X1)	0.173	0.063	0.211	2.743**	0.007
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (X3)	0.164	0.069	0.210	2.361*	0.019
R = 0.739 R ² = 0.546 Adjusted R ² = 0.539 F = 81.414					

**p < .01, *p < .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ เรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ (X2) ปัจจัยด้านลักษณะงาน (X1) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (X3) ตามลำดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.739 ($R = 0.577$) ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 องค์ประกอบ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ (X2) ปัจจัยด้านลักษณะงาน (X1) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (X3) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ได้ร้อยละ 54.60 ($R^2 = 0.546$) สามารถเขียนแสดงความสัมพันธ์ในรูปสมการพยากรณ์ได้ และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.24151 ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.563 + 0.305(x_2) + 0.173(x_1) + 0.164(x_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.388(x_2) + 0.211(x_1) + 0.210(x_3)$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัยอยู่ในระดับมากทุกปัจจัย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านลักษณะงาน ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูมีการรับรู้และพึงพอใจในลักษณะงานที่รับผิดชอบที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ มีความภูมิใจในงานที่ปฏิบัติเกิดเป็นความพึงพอใจและเต็มใจทุกครั้งในการปฏิบัติงาน มีความสุขจากการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย และครูมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้บริหาร และผู้บริหารนำครูให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของงานที่ครูได้ดำเนินการจนสำเร็จ และมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี รวมถึงการที่ได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนและมีสวัสดิการที่ดีจากหน่วยงานของรัฐ ทำให้มีความปลอดภัย และมั่นคงในหน้าที่การงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ แฮ็คแมนและโอล์ดแฮม (Hackman and Oldham, 1976) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะของงานจะส่งผลไปยังสภาวะทางจิตใจซึ่งจะส่งผลต่อความพึงพอใจและแรงจูงใจในงาน ทำให้การปฏิบัติการณ์มีประสิทธิภาพสูง และสอดคล้องกับแนวคิดของ แมเนียน (Manion, 2003) กล่าวว่า ปัจจัยด้านงาน คือการรับรู้ถึงหน้าที่ของตนเองตามที่ได้รับมอบหมาย เกิดความสนุกในการทำงาน มีความอิสระเพื่อทำให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายองค์กร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธารินทร์ ระศร (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายปัจจัยทุกปัจจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุพร ไชยราช (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนมหาวิทยาลัยพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานสายสนับสนุนมหาวิทยาลัยพะเยา อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายปัจจัยทุกปัจจัย

2. ผลการศึกษาความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านความพึงพอใจในชีวิต ด้านความกระตือรือร้นในการทำงาน ด้านความรื่นรมย์ในการทำงาน ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ การประกอบวิชาชีพครูต้องมีการเรียนรู้ การคลุกคลีอยู่กับเด็ก การจัดการเรียนการสอนในสิ่งที่ตนเองรักต้องจึง อาจมาจากความพึงพอใจในการทำงานก็จะเกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และบุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งเกิดจากการติดต่อสื่อสารพูดคุยอย่างเป็นมิตรจากเพื่อนร่วมงาน ทำให้เกิดความรื่นรมย์ในการทำงาน เกิดความรู้สึกอารมณ์ทางบวก สอดคล้องกับผลการวิจัยของธารินทร์ ระศร (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ผลการศึกษาความสุขในการทำงานของครู

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน คือด้านความพึงพอใจในงาน ด้านอารมณ์ ทางบวก และด้านความรื่นรมย์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของจตุพร ไชยราช (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนมหาวิทยาลัยพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ความสุขในการทำงานของพนักงานสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยพะเยา โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ อารมณ์ของท่านต่องาน/การปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ความพึงพอใจในงาน และความพึงพอใจในชีวิตตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูกับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู มีความสัมพันธ์กันทุกด้าน รายด้านมีความสัมพันธ์กัน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านลักษณะงาน กับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูมีการติดต่อสัมพันธ์ มีมิตรภาพที่ดีต่อกัน ทำให้เกิดความผูกพัน ส่งผลให้เป็นที่ยอมรับจากด้วยกันเอง และได้รับการยกย่องสรรเสริญบุคคลอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของธารินทร์ ระศร (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูกับความสุขในการทำงานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจตุพร ไชยราช (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของพนักงานสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยพะเยา กับตัวแปรอื่น ๆ พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของพนักงานสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยพะเยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.504 - 0.704 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง และสามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน ปัจจัยด้านลักษณะงาน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตามลำดับ

4. ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยใช้ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู 3 ปัจจัย เป็นตัวแปรพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ ปัจจัยด้านลักษณะงาน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ที่ดีที่สุด ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

4.1 ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ลำดับแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การที่ครูมีความสัมพันธ์อันดีต่อผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน บุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กร ได้รับการยอมรับ พุดคุยอย่างเป็นมิตร มีการติดต่อสัมพันธ์อันดีต่อกัน สร้างความผูกพัน มีมิตรภาพ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รวมถึง การได้รับความห่วงใยอย่างจริงใจจากผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานและชุมชน เพราะการติดต่อสัมพันธ์ ทำให้ครูสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนร่วมงาน บุคลากรทั้ง ภายในและภายนอกองค์กร มีการติดต่อสัมพันธ์อันดีต่อกัน สร้างความผูกพัน มีมิตรภาพ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้เกิดมิตรภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับ จตุพรไชยราช (2561) กล่าวว่า การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานทำงานแบบเป็นคนในครอบครัว ถ้อยทีถ้อยอาศัยกันซึ่งกันและกัน การพุดคุยอย่างเป็นมิตรและเป็นกันเอง เกิดความไว้วางใจกัน ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานให้การยอมรับในความรู้ความสามารถในการทำงาน รวมถึงการสนับสนุน และให้ความร่วมมือหรือช่วยเหลือกันทำงานจนทำให้เกิดความรักและผูกพันในองค์กรทำให้มีระดับความสุขในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระศักดิ์ ทรัพย์ประเสริฐ (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ผลการวิเคราะห์ Multiple Regression Analysis พบว่า (1) ด้านปัจจัยการบริหารประกอบด้วย ด้านค่าตอบแทนในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านวิธีปกครองบังคับบัญชา ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากร ด้านนโยบายการบริหารงาน ไม่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากร และ (2) ด้านปัจจัยการทำงานประกอบด้วย ด้านลักษณะงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสำเร็จของงาน และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากร ด้านการยอมรับนับถือ ไม่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากร

4.2 ปัจจัยด้านลักษณะงาน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ลำดับที่สอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูมีความรักในงานสิ่งที่ทำให้ครูผู้สอนได้กระทำในสิ่งที่ตนรักและชอบ เกิดความผูกพันอย่าง แน่นแฟ้น เกิดความภูมิใจ เพลิดเพลิน สนใจในงานรับรู้ว่าคุณมีพันธกิจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ เกิดเป็นความสุขที่สมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แมเนียน (Merlion 2003) ได้ให้ความหมาย ความรักในงาน (Love of the Work) หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกและผูกพันอย่างแน่นเหนียวกับงาน รับรู้ว่าคุณมีพันธกิจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีความยินดีในสิ่งที่ตนเองประกอบของงาน กระตือรือร้น ดีใจ เพลิดเพลินในการที่จะปฏิบัติงานและปรารถนาที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจรู้สึกเป็นสุข ได้ ปฏิบัติงานมีความภูมิใจที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบในงาน สอดคล้องกับวิจัยของ ภาวิณี พลายน้อย และจักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์ (2561) ได้พบว่า ลักษณะงานมีความสัมพันธ์กับระดับความสุขในการทำงาน และสอดคล้องกับวิจัยของธีระศักดิ์ ทรัพย์ประเสริฐ (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พบว่า ด้านลักษณะงาน ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากร เนื่องจากบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจถึง พันธ

กิจหลักและหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี ได้ให้ความสำคัญกับงานที่ตนเองรับผิดชอบ และปฏิบัติงานด้วยความเต็มที่ เต็มใจ เต็มศักยภาพ จึงมีความพึงพอใจกับงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งได้เปิดโอกาสให้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงานและให้อิสระในการทำงาน จึงส่งผลให้มีความสุขในการทำงาน

4.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ลำดับที่สุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมนั้นมีส่วนสำคัญที่ทำให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน เนื่องจากการมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพในหน่วยงานมีสุขอนามัยและปลอดภัยต่อสุขภาพ มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ ทั้งภายใน และภายนอกหน่วยงานที่ทำอยู่ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การจัดสรรเวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด มีการจัดสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย ลดโอกาสเสี่ยงในการทำงานองค์กรและงานมีความมั่นคงนโยบายขององค์กร รู้สึกทำให้เกิดความพึงพอใจ นำไปสู่ความสุขในการทำงาน และส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงานดีที่ตามมา ดังที่ ลูและคณะ (Lu et al., 1997) กล่าวว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนผลักดัน และขัดขวางความสุข และการประเมินความสุขในช่วงเวลานั้น ๆ และการประเมินความสุขในช่วงเวลานั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ตามรัมย์ รัตนนาคินทร์ (2557) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของเภสัชกรโรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมใน การทำงาน ได้แก่ ด้านลักษณะงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานด้านคุณภาพชีวิตในการทำงาน และด้านผู้นำ มีผลต่อความสุขในการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันชัย เม่นฉายและคณะ (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยสวนดุสิต พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานอยู่ในระดับสูง ($Beta = .254$) ซึ่งสภาพแวดล้อมนั้นมีส่วนสำคัญที่ทำให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน เนื่องจากการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ ทั้งภายใน และภายนอกหน่วยงานที่ทำอยู่ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การทำงานเป็นทีมร่วมกันการทำงาน โดยการมีส่วนร่วมหรือมีความเกี่ยวข้องในงาน มีเพื่อนร่วมงานคอยเป็นกำลังใจให้การสนับสนุนและมีการสนับสนุน การทำงานจากหัวหน้างาน ย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจ นำไปสู่ความสุขในการทำงาน และส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ปัจจัยส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ลำดับสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ควรให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นในการพิจารณาการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้มีการ สภาพแวดล้อมในเรื่องการจัดสถานที่ทำงานให้เหมาะสมแก่การปฏิบัติงาน และรวมถึงสถานที่ทำงานมีความปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อ

สุขภาพ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน องค์กรควรสร้างบรรยากาศในการทำงานระหว่างบุคคลทำงานร่วมกันเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี และมีการทำงานเป็นทีมเพื่อเกิดแรงกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดอันนำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดีในองค์กร เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความพึงพอใจ และทำให้ครูมีขวัญกำลังใจและปฏิบัติงานตามนโยบายของผู้บริหารด้วยความเต็มใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับโรงเรียนต่อไป

1.2 ความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ลำดับสุดท้ายคือ ความพึงพอใจในการทำงาน เป็นข้อมูลที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นแนวทางทำให้เกิดความสุข ควรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ในการหาแนวทางในการบริหารและมีประสิทธิภาพที่สุดและปฏิบัติงานอย่างมีความสุขอยู่ใน บรรยากาศที่เกิดความสนุกสนานในการทำงาน ซึ่งหมายถึงการ ความรู้สึกของครูที่มีต่องานที่ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกชอบใจ มีความพอใจที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมาย โดยมีความรักและผูกพันกับงานที่ทำ รู้สึกว่าการทำงานเป็นสิ่งจำเป็นความสุขเมื่องานที่กระทำสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ภูมิใจในงานที่รับผิดชอบและในผลการปฏิบัติงานปัจจุบัน เพื่อให้ครูและบุคลากรเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งจะทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกับความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 อยู่ในระดับสูง ผู้บริหารโรงเรียนควรนำปัจจัยการบริหารทั้ง 3 ปัจจัย มาบูรณาการประยุกต์และหาแนวทางที่เหมาะสม เพื่อให้ครูเกิดความสุขและเต็มใจในการปฏิบัติงานให้กับโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีกับโรงเรียนต่อไป

1.4 จากสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 พบว่า ปัจจัยความสุขของครูที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ ปัจจัยด้านลักษณะงาน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ ควรให้ความสำคัญกับด้านสัมพันธภาพในที่ทำงานเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านลักษณะงาน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการทำงานอย่างมีความสุข มีการสร้างบรรยากาศแห่งความสัมพันธ์อันดี ความผูกพัน ความห่วงใยอย่างจริงใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีการดำเนินการบริหารงานให้ปฏิบัติงานที่มีความสำคัญต่อองค์กร เกิดผลประโยชน์ต่อองค์กรและสังคมโดยรวมมากที่สุด ตามความสามารถ ความถนัดของครู และมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของครู ครูพร้อมที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนที่คาดหวังไว้ได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษารูปแบบการสร้างความสุขในการทำงานของครู เพื่อจะนำมาพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรสุขภาวะ

2.2 ในการศึกษาครั้งถัดไปอาจใช้การสัมภาษณ์ประเด็นต่าง ๆ เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดชัดเจนมากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการบริหารบุคคลในองค์กร

เอกสารอ้างอิง

- กอบปรลาก อภัยภักดี. (2563). บรรยากาศองค์กรแห่งความสุข: คนเบิกบาน งานสำเร็จ. วารสารมนุษยศาสตร์
ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 6(1), 315 – 330.
- กษมา ช่วยยิ้ม. (2563). การพัฒนารูปแบบการสร้างความสุขในการทำงานของผู้บริหารและครูใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์.
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.สุราษฎร์ธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราช
ภัฏสุราษฎร์ธานี.
- กอนินธุ์ คำมะลา. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขในการทำงานของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จตุพร ไชยราช. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนมหาวิทยาลัย
พะเยา. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา.พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ตามรัศม์ รัตนาคินทร์. (2557). ปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของเภสัชกร
โรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. Veridian E-Journal Science and
Technology Silpakorn University, 1(4), (17 - 30).
- ธารินทร์ ระศร. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
มัธยมศึกษาเขต 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.อุดรธานี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ธีระศักดิ์ ทรัพย์ประเสริฐ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน ของบุคลากรมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์, 15(2),1-15.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพฯ: บริษัท สุวีริยา
สาส์น จำกัด.
- พันชัย เม่นฉาย. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต,16(2), 61 -78.

- ภาวินี พลายน้อยและจักรชัย สื่อประเสริฐสิทธิ์. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลนครนายก จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์สาขาการบริหารทั่วไป รัฐประศาสนศาสตร บัณฑิตวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ.ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมาลี ดวงกลาง. (2560). ความสุขในการทำงานกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์. สารนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยเกริก.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12.กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3. (2565). คู่มือการปฏิบัติงาน ของกลุ่มงานในสำนักงาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2565 จาก <https://www.loei3.go.th/>.
- Hackman, J.R. and G.R. Oldham. (1976). Motivation through the design of work: test of a theory. *Organizational Behavior and Human Performance*. (16), 250-279.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607 – 610.
- Lu, L., Shin, Y. B., Lin, Y., & Ju, L. S. (1997). Personal and environmental correlates of happiness. *Personal and Individual Differences*, 23(3), 453 - 462.
- Manion, J. (2003). Joy at work: Creating a positive workplace. *Journal of Nursing Administration*, 33(12), 652-655.